

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Затверджую
Голова приймальної комісії
Ігор Рубан
«20» 05 2024 р.

ПРОГРАМА

**співбесіди з історії України для конкурсного відбору та
зарахування на навчання вступників для здобуття ступеня
бакалавра до Харківського національного університету
радіоелектроніки 2024 року**

Спеціальність підготовки – для усіх спеціальностей

Протокол засідання приймальної комісії

№ 17 від 20.05. 2024 р.

Голова комісії з проведення співбесіди

 Наталія ЛАСТОВЕЦЬ

Відповідальний секретар
приймальної комісії

 Аркадій СНИГУРОВ

Харків – 2024

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування, що проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди з історії України, розроблено згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти та чинній навчальній програмі з історії України. «Програма зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти», затвердженої наказом МОН України № 696 від 26.06.2018 відповідає навчальним програмам і включає у себе курс історії України з періоду Першої світової війни до сьогодення.

Індивідуальна усна співбесіда має на меті перевірити знання, уміння, навички та інші компетентності вступника з історії України, що є достатніми для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра з відповідної спеціальності, за якою вступник має право проходити конкурсний відбір відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти 2024 року у Харківському національному університеті радіоелектроніки.

Програма передбачає перевірку готовності вступника до здобуття ним вищої освіти, тобто наявність теоретичних знань із різних розділів історії України. Матеріал програми «Історія України» поділяється на такі теми:

«Україна в роки Першої світової війни», «Початок Української революції», «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності», «Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні», «Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні», «Західноукраїнські землі в міжвоєнний період», «Україна в роки Другої світової війни», «Україна в перші повоєнні роки», «Україна в умовах десталінізації», «Україна в період загострення кризи радянської системи»,

«Відновлення незалежності України», «Становлення України як незалежної держави», «Творення нової України».

Індивідуальна усна співбесіда проводиться за допомогою використання завдань різного типу, що дозволить абітурієнтові показати свій рівень розуміння історичних процесів загалом та процесів. Що відбувалися в історії України в різні періоди зокрема. За допомогою цього буде надана комплексна оцінка індивідуального рівня знання історії України кожного абітурієнта.

Для проведення вступного випробування у формі індивідуальної усної співбесіди з історії України за наказом ректора ХНУРЕ створюється комісія з проведення співбесіди. Оцінку рівня знань, умінь, навичок та компетентностей вступника здійснює комісія, яка заносить результати індивідуальної усної співбесіди до екзаменаційної відомості та протоколу співбесіди.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРИ ЗАВДАНЬ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Співбесіда проводиться за білетами, складеними згідно з навчальними програми з історії України для загальноосвітніх середніх навчальних закладів та Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України:

Назва розділу, теми	Знання	Предметні вміння та способи навчальної діяльності
1. Україна в роки Першої світової війни	Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914–1917 рр.	Розпізнавати на картосхемі військові події на території України в 1914–1917 рр., бойовий шлях легіону УСС, Галицько-Буковинське генерал-губернаторство; характеризувати територіально-політичні плани ворогуючих держав щодо українських земель, позиції українських політичних сил щодо війни, політичне життя та соціально-економічне становище населення в роки війни; діяльність вказаних історичних діячів; визначати політичні та соціально-економічні наслідки війни для українського суспільства.
2. Початок Української революції	Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР.	Характеризувати діяльність УЦР, українських партій; основні положення універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією; боротьбу за владу в Києві в жовтні-листопаді 1917 р.; ультиматум Раднаркому; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини

	<p>Кримськотатарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. у Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.</p>	<p>Української революції, її характер; роль «Всеукраїнських з'їздів рад» у містах Київ та Харків; причини та наслідки першої війни більшовицької Росії з УНР; здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі; пояснювати історичне значення універсалів УЦР.</p>
<p>3. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності</p>	<p>Гетьманський переворот. Українська держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польськорадянська війна</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі територію Української Держави Павла Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918–1921 рр.; характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана Павла Скоропадського, Директорії УНР, ЗУНР, Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР), зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, Ризького мирного договору, культурне життя в Україні в 1918–1921 рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини гетьманського перевороту та падіння влади гетьмана Павла Скоропадського; особливості внутрішнього та зовнішнього становища УНР часів Директорії; причини та наслідки українсько-</p>

	<p>на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919–1922 рр.). Культура та духовність.</p>	<p>польської війни та підписання Симоном Петлюрою Варшавської угоди; причини поразки Української революції; пояснювати історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях і об'єднання українських держав.</p>
<p>4. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні</p>	<p>Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згортання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.</p>	<p>Характеризувати складові непу, процес стабілізації економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну політику в Україні, коренізацію/українізацію та її наслідки, особливості української культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини та наслідки вступу УРСР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; українізації, її вплив на суспільство та українську культуру.</p>
<p>5. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні</p>	<p>Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932–1933 рр. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне</p>	<p>Характеризувати сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського тоталітарного режиму; зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного</p>

	<p>виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х – початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.</p>	<p>життя періоду; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини, джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; причини та наслідки масових репресій, Голодомору; пояснювати взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями.</p>
<p>6. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період</p>	<p>Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України; характеризувати вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини поділу українських земель між різними державами в 1920–1930-х рр. та їх наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності українських політичних сил.</p>

	української еміграції.	
7. Україна в роки Другої світової війни	Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939–1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акту відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942–1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських	Розпізнавати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР у 1939–1940 рр.; основні події, пов'язані з початком та завершенням вигнання з України німецьких загарбників і їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; території активних дій різних течій руху опору окупантам; характеризувати суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», «нацистського нового порядку», Голокост, діяльність українського визвольного руху, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянізації ново приєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941–1942 рр., основні результати, та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками; особливості культури й духовного життя в період війни; пояснювати наслідки найважливіших воєнних подій 1941–1944 рр. на території України, депортації кримських татар та інших народів Криму.

	<p>татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.</p>	
8. Україна в перші повоєнні роки	<p>Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944–1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.</p>	<p>Розпізнавати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України; характеризувати політику влади щодо соціально економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, хід операцій «Вісла» та «Захід»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати особливості та наслідки радянзації західних областей, причини та наслідки проведення операцій «Вісла» та «Захід», розгортання ідеологічних кампаній; пояснювати причини масового голоду в Україні, ліквідації УГКЦ.</p>
9. Україна в умовах десталінізації	<p>Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою:</p>	<p>Характеризувати зміни в адміністративно-територіальному устрої України; характеризувати сутність процесу десталінізації; спроби реформ управління економікою в середині 1950-</p>

	<p>входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством.</p> <p>Зародження дисидентського руху та його течії.</p> <p>«Шістдесятництво».</p> <p>Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.</p>	<p>1960-х рр., особливості розвитку культури; сутність антирежимного руху та його течії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; пояснювати причини та наслідки входження Кримської області до складу УРСР; визначати наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення антирежимного руху.</p>
<p>10. Україна в період загострення кризи радянської системи</p>	<p>Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримсько-татарський національний рух. Культура й духовність.</p>	<p>Характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960–1970-х рр., явища у сфері культури, політику зросійщення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери; пояснювати значення дисидентського руху.</p>
<p>11. Відновлення незалежності України</p>	<p>Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування</p>	<p>Характеризувати зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, зв'язок між національно-демократичним і дисидентським рухами як формами українського визвольного руху, процес формування багатопартійності, зміст Декларації про державний</p>

	<p>багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу. Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.</p>	<p>суверенітет України та Акту проголошення незалежності України, особливості соціально-економічного становища УРСР; діяльність вказаного історичного діяча; визначати причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, падіння авторитету Комуністичної партії України; пояснювати причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні; значення відновлення незалежності України.</p>
<p>12. Становлення України як незалежної держави</p>	<p>Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991–1998 рр. та в 1998–2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева</p>	<p>Розкривати адміністративно-територіальні одиниці України; характеризувати державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; пояснювати причини європейської інтеграції України.</p>

	революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.	
13. Творення нової України	Суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного, врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Культура й духовність.	встановлювати та групувати Характеризувати перебіг державотворчих процесів в Україні впродовж останнього десятиліття; природу походження, рушійні сили та значення Євромайдану і революції Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів; визначати основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності; основні тенденції та протиріччя соціально-економічного розвитку України в 2005–2008 рр., 2008–2014 рр. і після 2014 р.; пояснювати передумови, ознаки та наслідки агресії та відкритого вторгнення Росії проти України.

3. ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Вступник повинен знати:

- значення понять і термінів «історія», «історія України», «хронологія», «історичне джерело», «археологія», «цивілізація» та інших;
- основні дати відповідно до подій, явищ, процесів;
- дати та події, явища, процеси з періодів історії України, факти-події – з явищами, процесами;
- чітку послідовність історичних подій, явищ, процесів;

– правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Вступник повинен вміти:

– орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

– орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

– працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

– визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

– формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Результати співбесіди для вступників, які вступають на основі повної загальної середньої освіти, оцінюють за шкалою від 100 до 200 балів.

Варіант тестів для співбесіди містить 10 завдань, що охоплюють перелік основних тем, які повинен знати вступник з української мови на базі старшої школи, що розроблена Міністерством освіти і науки України.

За результатами співбесіди рівень знань абітурієнтів оцінюється за шкалою 100–200 або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника («незадовільно»).

При оцінюванні відповіді абітурієнта враховується кількість правильних відповідей на тестове завдання (таблиця 1).

Таблиця 1.

Кількість правильних відповідей	Бал за шкалою 100–200
0	Незадовільно
1	Незадовільно
2	100
3	112
4	125
5	137
6	150
7	162
8	175
9	187
10	200

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Історія України : підруч. для 7 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2020. – 144 с. Режим доступу: <https://pidruchnyk.com.ua/1491-istoriya-ukrainy-7-klas-gisem-2020.html>

2. Історія України: підруч. для 8 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2021. – 192 с. Режим доступу: <https://pidruchnyk.com.ua/1428-storya-ukrayini-gsem-8-klas.html>

3. Історія України: підруч. для 9 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2017. – 288 с. Режим доступу: <https://shkola.in.ua/787-istoriia-ukrainy-9-klas-hisem-2017.html>

4. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2018. – 240 с. Режим доступу: <https://shkola.in.ua/1750-istoriia-ukrainy-10-klas-hisem-2018.html>

5. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Харків: Вид-во «Ранок», 2019. – 288 с. Режим доступу: <https://shkola.in.ua/1786-istoriia-ukrainy-11-klas-hisem-2019-stand.html>

11. Програма ЗНО з історії України 2022 року, затверджена наказом Міністерства освіти і науки № 696 від 26 червня 2018 року. Режим доступу: <https://osvita.ua/doc/files/news/10/1006/History.pdf>

Голова предметної комісії

Наталія ЛАСТОВЕЦЬ